

Nacka kommun
anna.herrstrom@nacka.se

Yttrande över förslag till beslut om bildande av Ryssbergens naturreservat, Nacka kommun

(Ert dnr. NTN 2020/212)

Länsstyrelsen har fått ett förslag till beslut om bildande av Ryssbergens naturreservat för samråd.

Det föreslagna reservatet omfattar ett 13,6 hektar stort område i Nacka kommun. Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer samt att bevara ett tätortsnära område för rekreation och friluftsliv.

Länsstyrelsen finner att kommunen har tagit fram välutformade beslutsdokument, där områdets natur- och friluftsvärden är välbeskrivna och där den skötsel som föreslås för att vårda området är genomtänkt och väl avvägd.

Förenlighet med planer

Länsstyrelsen konstaterar att föreslaget naturreservat är förenligt med kommunens gällande översiktsplan, antagen i maj 2018. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att reservatsbildningen inte strider mot detaljplanen (0182K-2013/37) för Kvarnholmstunneln. Bland annat görs undantag från föreskrifterna för reparation och underhåll av tunneln.

Reservatets avgränsning

Länsstyrelsen tillstyrker att ett naturreservat bildas i området. Länsstyrelsen förordar dock att en större del av Ryssberget än vad som föreslås i aktuellt förslag skyddas som naturreservat, för att säkerställa bevarandet av de mycket höga naturvärden som finns i området som helhet samt för att säkerställa områdets ekologiska funktion i den tätortsnära gröna infrastrukturen.

Förslagsvis bör hela naturområdet norr om väg 222, öster om Marinstadsvägen och väster om bebyggelsen i Vikdalen skyddas, alltså merparten av fastigheten Sicklaön 13:3. Det innebär att det område av Ryssbergen omedelbart norr om väg 222 där detaljplanering nu pågår i stället skulle ingå i naturreservatet. Det skulle betyda ett skyddat område om cirka 20 hektar och innefatta hela den aktuella nyckelbiotopen samt två objekt med naturvärden enligt Skogsstyrelsens klassificering. Det skulle även betyda att befintliga kulturlämningar i form av en äldre militär anläggning kan bevaras i sin helhet, något som är av stor vikt för förståelsen av anläggningen. En del av området med lämningar ligger nu inom föreslaget naturreservat medan en del ligger inom föreslaget detaljplaneområde.

Datum
2021-03-22

Beteckning
511-2286-2021

Biologisk mångfald

Av de underlag som kommunen har tagit fram under processerna med reservatsbildning och detaljplanering framgår att även det område som nu detaljplaneras har mycket höga naturvärden. Värdena i Ryssbergen som helhet är främst knutna till de talldominerade skogarna och till bestånden av lövträd. Ryssbergen har lång skoglig kontinuitet vilket har givit förutsättningar för dess artrikedom. Vid inventeringar i området har man hittat inte mindre än 28 rödlistade arter och en lång rad övriga arter som är sällsynta och av stort intresse för naturvärden. Dessa artfynd belyser (och utgör en viktig del av) områdets höga naturvärden.

En ekologisk grundsats är att ett områdes bärighet för artrikedom och biologisk mångfald är starkt kopplad till områdets storlek. Om inte hela värdekärnan skyddas utan delar istället exploateras enligt föreslagen detaljplan kommer möjligheten för i synnerhet de mer störningskänsliga av de förekommande naturvårdsarterna att leva kvar i området sannolikt att minska. Med andra ord riskeras en utarmning av den biologiska mångfalden i området om föreslagen detaljplan skulle genomföras.

Grön infrastruktur

Länsstyrelsen bedömer att ett plangenomförande skulle ha negativ påverkan på den gröna infrastrukturen och försvaga spridningssambanden för gammal barr- och ädellövskog. För att länets gröna infrastruktur ska bibehållas och utvecklas behövs tillräckligt stora ytor av livsmiljöer av tillräcklig kvalitet samt möjlighet för arter att sprida sig mellan livsmiljöerna. En population av en art ska ha möjlighet att både söka föda, föröka sig och, vid förlust av livsmiljön, kunna hitta nya livsmiljöer. Olika arter har olika krav på sina livsmiljöer. I den MKB som kommunen har låtit ta fram under detaljplaneprocessen pångteras att konsekvenserna för den gröna infrastrukturen och spridningsmöjligheterna bedöms vara mycket negativa då föreslagen detaljplan medför att mängden livsmiljöer i en regionalt viktig värdekärna i barrskogsnätverket minskar och en viktig länk i ädellövsnätverket försvagas.

Beslut om skydd kan ske i flera steg

Länsstyrelsen rekommenderar att beslut om bildande av Ryssbergens naturreservat ändå bör fattas i detta skede med den nu föreslagna geografiska utbredningen. Ytterligare delar av Ryssbergen kan om möjligt därefter skyddas i senare skede genom ett beslut om utvidgning av reservatet.

Reservatsdokumenten

Länsstyrelsen anser att syftet med reservatet och de föreskrifter och den skötsel som föreslås för reservatet är välformulerade och välutformade med hänsyn till de natur- och friluftsvärden som finns i reservatsområdet.

Länsstyrelsen vill dock lämna följande detaljsynpunkter på innehållet i beslutsdokumentet och skötselplanen.

Föreskrifter

Länsstyrelsen har följande synpunkter på föreskrifterna:

- Föreskrift B3. I B-föreskrifterna bör samtliga skötselåtgärder som beskrivs i skötselplanen räknas upp specifikt. I föreskriften finns formuleringar som anger syftet med åtgärder snarare än vilka specifika åtgärder som avses ("åtgärder för att minska slitage och bevara biologiska värden" samt "mindre framkomlighetsåtgärder"). Det är viktigt att specificera de rent fysiska åtgärderna så att sakägarna vet vad de förpliktigas tåla. Ett exempel som återfinns i skötselplanen är flytt av stenar.
- Föreskrift C6. Kommunen bör överväga att helt förbjuda tältning i detta reservat, eller att, om det bedöms vara lämpligt, anvisa särskilda platser för tältning.
- Undantag D5. Detta undantag bör istället formuleras som en B-föreskrift, eftersom det sannolikt i detta reservat är reservatsförvaltaren som kommer att genomföra de åtgärder som anges i undantaget. Om även andra sakägare än reservatsförvaltaren avses kunna genomföra åtgärderna bör de anges både under D (på det viset som är gjort i förslaget) och under B.
- Undantag D6. Detta undantag är formulerat så, att det som undantas (ringmärkning av fåglar och insamling av biologiskt material för artbestämning) är tillåtet med villkor att det sker i enlighet med övrigt regelverk. Övriga regelverk gäller dock oavsett om de villkoras i undantaget, och det är helt enkelt onödigt att skriva in i föreskrifterna att man ska följa andra lagar och regler, varför den andra satsen ("om detta sker i enlighet med ...") bör tas bort. Istället kan förslagsvis följande text tillfogas direkt efter avsnitt D:
"Ovanstående undantag gäller reservatsföreskrifterna. Kommunen erinrar om att oavsett undantag kan prövning enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning erfordras."

Skötselplanen

Beskrivningsdelen

I artlistan (s. 10) står vedspik och kortskaftad ärgspik under rubriken svampar, men dessa två arter är lavar.

Plandelen

Skötselområdena 2 och 4. Bland åtgärderna nämns veteranisering av träd. De åtgärder som avses bör specificeras samt tillfogas B-föreskrifterna ifall de saknas där.

Kartor

I någon karta som hör till skötselplanen kan med fördel såväl brandfält som nyckelbiotoper ritas ut. Detta kan öka förståelsen för utbredningen av olika värdefulla habitat och för hur skötseln har utformats.

Datum
2021-03-22

Beteckning
511-2286-2021

Anordningar för friluftsliv

I kartans teckenförklaring finns en symbol för ”grusad gångväg”. Någon sådan återfinns dock inte i kartan. Om det är samma sak som de ”anlagda grusade stigar” som avses i föreskrift C7 bör detta framgå tydligt.

Beslut om detta yttrande har fattats och godkänts digitalt av tf. enhetschef Christina Berglind med miljöhandläggare Örjan Hallnäs som föredragande.